

Ж.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

Тақырыбы: Эндоскоптарды өңдеу. Кезендері және жабдықтау.

Орындаған: Әкім Ақмаржан

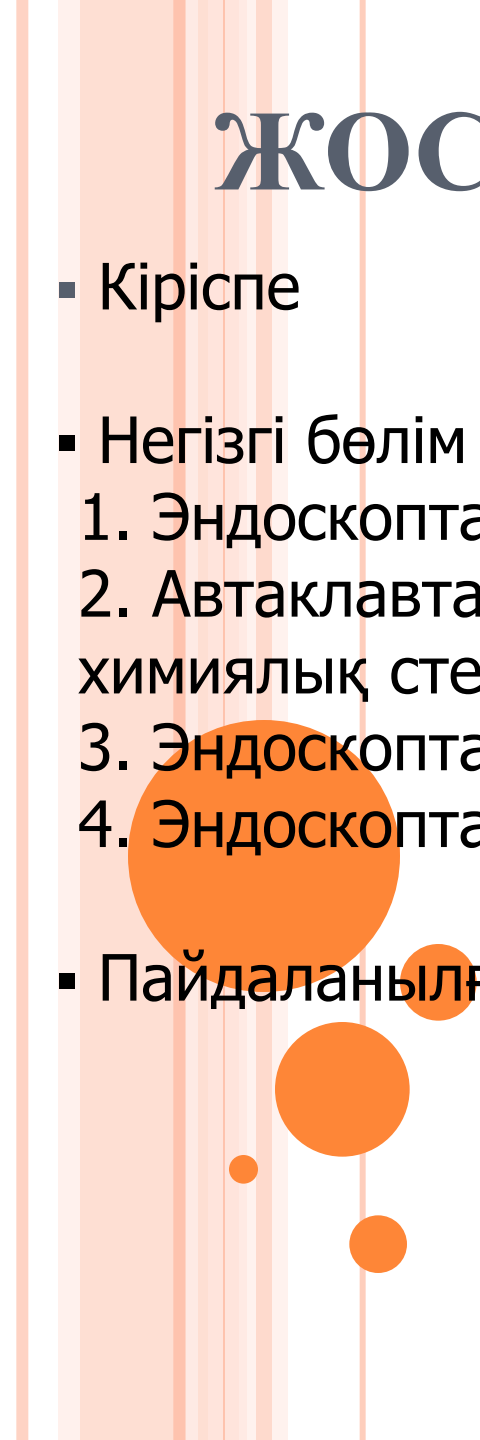
Қабылдаған: Карлығаш Ниязбековна

Курс: 5

Топ:13-002-01

Алматы 2018ж.

ЖОСПАР

- Кіріспе
 - Негізгі бөлім
 1. Эндоскоптарды өңдеу
 2. Автаклаптау, ультрадыбыстық стерильдеу, салқын химиялық стерильдеу
 3. Эндоскоптарды стерильдеу алгоритмі
 4. Эндоскоптарды тазарту сапасын бақылау
 - Пайдаланылған әдебиеттер
-

Эндоскопиялық аппаратураны стерильдеу құралдары мен әдістерін таңдау кезінде эндоскоптар мен құрал-саймандарды өндіретін компанияның ұсынымдарын назарға алу керек. Бұл жабдықтың сақталуын қамтамасыз етеді. Әртүрлі үлгілер мен маркалардағы эндоскоптарды өңдеу технологиясының кейбір ерекшеліктері болуы мүмкін, бірақ жоғарыда көрсетілген кезеңдердің жүйелілігін сақтау және олардың әрқайсысын кез келген эндоскоптар үшін орындау міндетті.

•

ЕГЕР ҚҰРАЛ-САЙМАНДАР ЖОҒАРЫ ТЕМПЕРАТУРАДА
ӨНДЕУГЕ ТӨЗІМДІ БОЛСА, ОНДА СТЕРИЛЬДЕУ
АЛДЫНДАҒЫ ТАЗАРТУ, КЕЙІННЕН АҒЫНДЫ ЖӘНЕ
ДИСТИЛДЕНГЕН СУМЕН ЖУУ, КЕПТІРУ ЖӘНЕ ТИІСТІ
ҚАПТАМАЛАУДАН КЕЙІН ОЛАРДЫ БУЛАУ ӘДІСІМЕН
СТЕРИЛЬДЕЙДІ, СОДАН КЕЙІН ХИРУРГИЯЛЫҚ ҚҰРАЛ-
САЙМАНДАР СИЯҚТЫ САҚТАЙДЫ.

ЭНДОСКОПИЯ КЕЗІНДЕ ҚОЛДАНЫЛАТЫН
ЭНДОСКОПТАР МЕН ҚҰРАЛ-САЙМАНДАР
АВТОКЛАВТАУҒА ЖАТПАЙТЫН ЖАҒДАЙЛАРДА,
ОЛАР ТӨМЕНГІ ТЕМПЕРАТУРАДА СТЕРИЛЬДЕНЕДІ.
БҰЛ ҮШІН БЕЛГІЛЕНГЕН ТӘРТІП ПЕН ҚОЛДАНУҒА
РҰҚСАТ ЕТІЛГЕН ХИМИЯЛЫҚ ҚҰРАЛДАРДЫҢ
ЕРІТІНДІЛЕРІ, ГАЗДЫҚ ӘДІС ЖӘНЕ ТӨМЕНГІ
ТЕМПЕРАТУРАЛЫ ПЛАЗМА ҚОЛДАНЫЛУЫ МҮМКІН.

ЭНДОСКОПИЯЛЫҚ ЖАБДЫҚТЫ ХИМИЯЛЫҚ
ҚҰРАЛДАРДЫҢ ЕРІТІНДІЛЕРІМЕН САПАЛЫ
СТЕРИЛЬДЕУ ҮШІН НАҚТЫ ПРЕПАРАТТАРДЫ
ҚОЛДАНУ ЖӨНІНДЕГІ ӘДІСТЕМЕЛІК
НҰСҚАУЛАРМЕН РЕГЛАМЕНТТЕЛГЕН ӨНДЕУ
РЕЖИМДЕРІН ҚАТАҢ САҚТАУ КЕРЕК.

ХИМИЯЛЫҚ ҚҰРАЛДАРДЫҢ ЕРІТІНДІЛЕРІМЕН СТЕРИЛЬДЕУ ЖҮРГІЗУ КЕЗІНДЕ ЭНДОСКОПТАРДЫ, КЛАПАНДАРДЫ, БІТЕУІШТЕРДІ, ҚҰРАЛ-САЙМАНДАРДЫ, ЩЕТКАЛАРДЫ ЕРІТІНДІГЕ ТОЛЫҚ БАТЫРАДЫ. ЭНДОСКОПТЫҢ ҚАПТАМАСЫ БЕТІНДЕГІ АУА КӨПІРШІКТЕРІН СТЕРИЛЬДІ СУЛЫҚПЕН ШЫҒАРАДЫ. ЭНДОСКОПТЫҢ БАРЛЫҚ КАНАЛДАРЫН АУА ТЫҒЫНДАРЫН БОЛДЫРМАЙ, ЕРІТІНДІМЕН МӘЖБҮРЛЕП (СТЕРИЛЬДІ ШПРИЦ НЕМЕСЕ БАСҚА ДА КЕРЕК-ЖАРАҚТАРДЫҢ КӨМЕГІМЕН) ТОЛТЫРАДЫ.

ЭНДОСКОПТАР МЕН ОЛАРДЫҢ ҚҰРАЛ-САЙМАНДАРЫН ХИМИЯЛЫҚ ҚҰРАЛДАР ЕРІТІНДІЛЕРІНІҢ КӨМЕГІМЕН СТЕРИЛЬДЕУДІ СТЕРИЛЬДІ ЭМАЛЬДАНҒАН (ЭМАЛІН ЗАҚЫМДАМАЙ) НЕМЕСЕ ЖАБЫЛАТЫН ҚАҚПАҚТАРЫ БАР ПЛАСТМАССАЛЫ ҮДЫСТАРДА ЖҮРГІЗУ КЕРЕК.

Ерітінділермен стерильдеуді жүргізу кезінде барлық манипуляцияларды асептикалық жағдайларда жүзеге асыру керек. Стерильдеу үшін және стерильді бұйымдарды құралдардың қалдықтарынан жуу кезінде пайдаланылатын ыдыстарды булау әдісімен алдын ала стерильдейді. Жууға арналған суды булау әдісімен стерильдейді. Бұйымдарды ерітіндіден алу үшін стерильді корнцангтар, пинцеттер, каналдардан стерильдеу ерітіндісі мен суды шығару үшін стерильді шприцтер пайдаланылады. Персонал стерильді қолғаптармен жұмыс істейді.

Автоклавтау - құрал-саймандарды 120-140⁰С температурада және 2 атмосфераға дейінгі қысымда 30-40 минут бойы стерильдеуді қамтамасыз ететін тәсіл. Бұл стерильдеу әдісі кезінде барлық бактериялар, грибоктардың мицелиялары ғана емес, сонымен қатар микроағзалардың споралары да жойылады. Автоклавтаумен өздерінің технологиялық сипаттамалары бойынша жоғары температураға төзімді құрал-саймандар мен керек-жарақтарды ғана (магнитті экстракторлар, фограцепттер мен автоклавтауға арналған сабы бар басқа да құрылғылар) өңдеуге болады. Автоклавтауға болатын керек-жарақтардың әдетте арнайы таңбасы және ең жоғары рұқсат етілген температураның индикациясы болады. Өзінің құрамында көп резеңке және полимерлік бөлшектері бар фиброэндоскоптар автоклавтаумен стерильдеуге бейімделмеген.

Өңдеудің жоғары тиімді әдісі.
МИКРОКАВИТАЦИЯНЫҢ КӨМЕГІМЕН УЛЬТРАДЫБЫСТЫҚ
СТЕРИЛЬДЕУ КЕЗІНДЕ 10-40 СЕКУНД ІШІНДЕ
ФОРЦЕПТТЕРДІ, ДИАТЕРМИЯЛЫҚ ІЛМЕКТЕРДІ,
КОАГУЛЯТОРЛАРДЫ СЫРТҚЫ ЛАСТАН, ҚАННАН, ҚАТЫП
ҚАЛҒАН ТІНДЕРДІҢ ФРАГМЕНТТЕРІНЕН ТАЗАЛАП ҚАНА
ҚОЙМАЙ, СОНЫМЕН ҚАТАР СТЕРИЛЬДІЛІККЕ ҚОЛ
ЖЕТКІЗУГЕ БОЛАДЫ. БҰЛ ТӘСІЛ, ӘСІРЕСЕ, ҰЗАҚ
ЭНДОСКОПИЯЛЫҚ ОПЕРАЦИЯЛАР (ПОЛИПЭКТОМИЯ,
ПАПИЛЛОСФИНКТЕРОТОМИЯ ЖӘНЕ Т.Б.) ҮДЕРІСІНДЕ ЖИИ
ПАЙДАЛАНЫЛАТЫН ҚҰРАЛ-САЙМАНДАРДЫ ТЕЗ ТАЗАРТУ
ЖӘНЕ СТЕРИЛЬДЕУ ҮШІН ПАЙДАЛАНУ КЕЗІНДЕ ТИІМДІ.
ФИБРОЭНДОСКОПТАРДЫ УЛЬТРАДЫБЫСПЕН ӨҢДЕУ
КЕЗІНДЕ СОҢҒЫЛАРЫ РЕЗОНАНСТЫҚ ТЕРБЕЛІСТЕРДІҢ
ӘСЕРІНЕН БҰЗЫЛАДЫ, СОНДЫҚТАН БҰЛ ТӘСІЛДІ КҮРДЕЛІ
ЖӘНЕ МҰҚИЯТ ПАЙДАЛАНАТЫН ТЕХНИКА ҮШІН
ҚОЛДАНУҒА БОЛМАЙДЫ.

Салқын химиялық дезинфекциялау (стерильдеу). Құрал-саймандарды, сол сияқты фиброэндоскоптарды өңдеудің бұл тәсілі қазіргі кезде неғұрлым кең таралған. Бұл өңдеудің салыстырмалы қарапайымдылығына, экспозицияның аз мерзіміне (дезинфекциялауды жүргізу үшін 10-20 минут және стерильдеу үшін 10 сағат), әдістің қолжетімділігіне байланысты. Өңдеуді бактериостатикалық және бактерицидті сұйықтықтардың ерітінділеріне эндоскоптарды (аппараттың техникалық ерекшеліктеріне байланысты) ішінара немесе толық батыру арқылы жүргізіледі. Белсенді зат ретінде катионды үстіңгі-белсенді заттар мен органикалық емес буферлі жүйелері бар қоспадағы глютаральдегидтердің немесе калий персульфаттардың ерітінділері неғұрлым жиі пайдаланылады. Дезинфекциялау препараттарын дезактивациялау үшін этанолдың 70 %-дық ерітіндісі қолданылады. Химиялық ерітінділермен және этиленнің газ тәріздес тотығымен салыстырғанда сутек асқын тотығының төменгі температурадағы плазмасымен стерильдеу циклінің ұзақтығы айтарлықтай қысқа (1 сағатқа жуық), ал процестің өзі персонал мен қоршаған орта үшін қауіпсіз болады.

Эндоскоптарды стерильдеу алгоритмі:

- 1) стерильдеу үшін ерітіндіге эндоскопты батыру;
- 2) стерильдеуге қажетті экспозицияны ұстау;
- 3) эндоскопты ыдысқа батыру және каналдарды стерильді сумен жуу;
- 4) эндоскопты кептіру;
- 5) эндоскоптарды бөзден жасалған стерильді қапқа салу.

Сақтау.

Жоғары деңгейдегі дезинфекция немесе стерильдеу аяқталғаннан кейін эндоскоптар эндоскопиялық манипуляциялар жүргізу үшін дереу пайдаланылуы мүмкін. Егер мұндай қажеттілік болмаса, онда олар стерильді мата тыстарда тігінен ілінген күйінде ілгіштерде немесе осы мақсат үшін арнайы жасалған желдетілетін шкафтарда сақталады. Тек осындай күй эндоскоптың каналдарында микроағзалардың өсуі мен көбеюіне жағдай жасайтын ылғалдың жиналуына мүмкіндік бермейді. Сондай-ақ, эндоскоптарды сақтау үшін екі қабатты стерильді жаймаға немесе стерильді жаймалар төселген бикстерге орауға болады. Мұндай күйде олар 3 тәулік бойы сақталады. Эндоскоптың жұмыс бөлігіне зақым келтіретін шектен тыс бұралуы және иілу мүмкіндігі болатындықтан, эндоскопты биксте немесе сөреде жиналған күйде сақтамаған жөн. Қайта ластану тәуекелі болғандықтан, эндоскопты тасымалдауға арналған чемоданда сақтамау керек. Сақтау кезінде алмалы-салмалы элементтер біріктірілмейді және жеке сақталады. Ұзақ (3 тәуліктен астам) сақтаудан кейін эндоскопты қолдану алдында қайта өңдеу (жоғары деңгейдегі дезинфекция немесе стерильдеу) керек.

Эндоскоптарды өңдеу бойынша жұмыстар аяқталғаннан кейін осы мақсаттар үшін рұқсат етілген кез келген жуу дезинфекциялау құралын пайдалана отырып, үй-жайды ылғалды жинау жүргізу, содан кейін үй-жайды желдету, ал персонал қолына гигиеналық өңдеу жүргізуі қажет.

Эндоскоптарды соңғы/стерильдеу алдында тазарту сапасын бақылау.

Денсаулық сақтау ұйымдарында өзін-өзі бақылау аптасына 1 реттен сиретпей жүргізіледі, журналға тіркей отырып бөлімшенің аға мейіргері ұйымдастырады. Соңғы стерильдеу алдында тазартудың сапасын бақылау үшін қанның қалдық саны бар болуына азопирамдық сынаман, жуу құралының сілтілі компоненттерінің қалдық санының бар болуына фенолфтолеинді сынаман пайдаланады.

Тазалау сапасын тексеруге құрал-саймандық канал және жұмыс бөлігінің иілгіш сыртқы беті жатады. Жұмыс бөлігінің иілгіш сыртқы беті азопирам ерітіндісіне батырылған дәке сулықпен сүртіледі. Құрал-саймандық каналдың «кіру» және «шығу» саңылауларына реактивке батырылған мақта таяқшаларын аздаған тереңдікте енгізеді және каналда 1 минутқа қалдырады, содан кейін шығарып алады.

Қатты эндоскоптар мен функционалды каналдары жоқ құрал-саймандардың тазалығын жұмыс бөлігін реактивке батырылған дәке сулықпен сүртіп немесе тамшуырдың көмегімен реактивтің 3-4 тамшысын жұмыс бетіне тамызу арқылы тексереді.

Функционалды каналдары бар құрал-саймандардың тазалығы сапасын тексеруді реактив бар түтікке құрал-сайманның жұмыс бөлігін батыру, каналға шприцтің көмегімен 0,5-1,0 мл реактивті енгізу және оны дәке сулыққа немесе мақта тампонына сығу арқылы жүргізіледі.

Қанға немесе жуу құралдарының сілтілі компоненттерінің қалдық санына реактиві бар оң сынама болған жағдайда, бақылаудағы бұйымдар теріс нәтиже алғанға дейін қайта өңдеуге жатады.

Эндоскоптарды жоғары деңгейдегі дезинфекция және стерильдеу сапасын бақылау.

Денсаулық сақтау ұйымдарының бактериологиялық зертханасы бақылауды айына бір рет жүргізеді. Мұндай зертханалар болмаған жағдайда, бақылауды зерттеудің осы түрлері үшін аккредиттелген кез келген басқа зертханалар жүзеге асыруы мүмкін. Бір уақытта жоғары деңгейдегі дезинфекцияға жатқызылған немесе бір әдіспен стерильденген эндоскоптардың 1 %-ы (бірақ әр атаудың кемінде 1 эндоскопы) бақылауға жатады.

Құрал-саймандарды жоғары деңгейдегі дезинфекция және химиялық (ерітінділермен немесе газдық) әдіспен стерильдеу сапасын бақылау құрал-саймандарды жуғаннан немесе бейтараптандыру үдерісі аяқталғаннан кейін жүргізіледі.

Құрал-саймандарды жоғары деңгейдегі дезинфекция және стерильдеу сапасын бақылау үшін сынамаларды жинау асептика қағидаларын сақтай отырып, шайынды алу әдісімен жүргізіледі. Ішкі каналдары бар құрал-саймандарды жұмыс бөлігі жағымен стерильді суы немесе изотонды ерітіндісі бар түтікке салады және стерильді шприцтің көмегімен каналды стерильді ерітіндімен 4-5 рет жуады. Эндоскоптар мен құрал-саймандардың сыртқы жұмыс бетінен шайынды натрий хлоридінің 0,9 %-дық ерітіндісімен немесе стерильді сумен ылғалданған стерильді дәке сулықтармен алынады. Әрбір сулықты қоректік ортасы бар жеке түтікке салады.

Микрофлораға сынамаларды мынадай жерлерден алған орынды:

- 1) эндоскоптың енгізілетін бөлігі;
- 2) биопсиялық қысқаштар, басқа да құрал-саймандар;
- 3) ерін тіреуіш;
- 4) сору клапандары, «су-ауа»;
- 5) биопсиялық канал;
- 6) эндоскоптың оптикалық бөлігі;
- 7) жоғары деңгейдегі дезинфекциядан және стерильдеуден кейін жууға арналған ыдыс;
- 8) кіші жұмыс үстелі;
- 9) шаю ерітінділеріне арналған ыдыс;
- 10) медицина қызметкерінің қолғабы;
- 11) стерильді жаймалар, халаттар, сулықтар;

ӘДЕБИЕТ:

ИНФЕКЦИОННЫЕ БОЛЕЗНИ И ЭПИДЕМИОЛОГИЯ:
УЧЕБНИК.

ПОКРОВСКИЙ В.И. И ДР. – М., ГЭОТАР-МЕДИА,
2009. – 832 С. 2

ЭПИДЕМИОЛОГИЯ: УЧЕБНОЕ ПОСОБИЕ. ВЛАСОВ
В.В. – 2-Е ИЗД., – М., ГЭОТАР-МЕДИА, 2006. – 464 С.

